

Elevundersøkelsen 2018 – hovedrapporten

Gjennom analyse av Elevundersøkelsen og kvalitative studier ved fire skoler, har forskerne sett nærmere på elevens digitale verden og læringsmiljø.

RAPPORT | SIST ENDRET: 07.11.2019

Tittel:

Elevundersøkelsen 2018. Analyse av Elevundersøkelsen og Foreldreundersøkelsen

Rapporten:

Elevundersøkelsen hovedrapport

Den digitale verden og elevenes læringsmiljø

Forfatter:

Christian Wendelborg, Melina Røe, Trond Buland og Beate Hygen

Utgiver:

NTNU

År:

2019

Om denne rapporten

Dette er en analyse av Elevundersøkelsen, supplert med en kvalitativ studie om elevens digitale verden og læringsmiljø. Rapporten ser også på utvikling av mobbing på skolenivå, og hvilke bakgrunnsvariabler som påvirker elevenes opplevelse av læringsmiljøet.

Tidligere i år har vi publisert disse to rapportene om Elevundersøkelsen 2018:

- [Elevundersøkelsen 2018 – mobbing og arbeidsro](#)
- [Analyser av læringsmiljøindeksene fra Elevundersøkelsen 2018](#)

Den digitale verden og elevens læringsmiljø

Gjennom analyse av Elevundersøkelsen og kvalitative studier ved fire skoler, har forskerne sett nærmere på elevens digitale verden og læringsmiljø. Temaet er valgt på bakgrunn av behov for mer kunnskap om hvordan det digitale påvirker skolemiljøet.

I de fire caseskolene oppleves digital mobbing som et marginalt problem, men samtidig er noen bekymret for at det er mer av dette enn man vet om, fordi digital mobbing kan gå under radaren. Anonymitet, spredning og varighet, samt at man ikke vet hvem, eller hvor mange som har sett det, gjør at denne mobbeformen oppleves som ekstra belastende. Et eksempel på digital mobbing som elevene viser til, er utestenging. De forteller også om at elevene bruker det digitale rommet for å teste ut grenser og utsetter seg selv for risiko. Relasjon til læreren ser ut til å ha betydning for å forebygge digital mobbing.

Ved digital mobbing oppleves skillet mellom skole og fritid som kunstig. Både lærere og elever ønsker mer undervisning i nettvett, og elevene trenger støtte for å utvikle god håndteringskompetanse for å mestre livet på nett.

Hvordan forstå mobbetallene i elevundersøkelsen

Rapporten analyserer mobbetallene på skolenivå for 7. og 10. trinn. På skolenivå innebærer at det tas utgangspunkt i den gjennomsnittlige andelen som er mobbet på skolen, og inkluderer bare skoler som har mer enn 19 elevsvar. I tillegg er useriøse svar tatt ut. Dersom elevene har krysset av for at de er mobbet av andre elever på skolen, er digitalt mobbet av andre elever på skolen, eller er mobbet av voksne to til tre ganger i måneden eller mer, blir de kategorisert som mobbet på skolen. Det brukes altså et sammensatt mål på mobbing og de to siste spørsmålene i indeksen ble først innført i 2016. Derfor kan man bare sammenligne mobbetallene fra Elevundersøkelsen i 2016, 2017 og 2018.

I 2018 rapporterte i gjennomsnitt 7,0 prosent av elevene på disse trinnene om mobbing. Det er en liten nedgang fra 7,6 prosent i 2017, men det er ingen signifikant forskjell.

På individnivå viser Elevundersøkelsen 2018 at til sammen 5,4 prosent enten er mobbet digitalt eller tradisjonelt av andre elever. Av disse svarer 1 prosent at de bare har blitt mobbet digitalt, mens 0,9 prosent oppgir å bli mobbet både digitalt og tradisjonelt. 3,6 prosent er mobbet bare tradisjonelt.

9,9 prosent av skolene hadde i 2018 ikke noen elever som har rapportert om mobbing. I 2017 var dette tilfellet for 8,7 prosent av skolene.

Trinn og kjønn har betydning for læringsmiljøet

Forskerne har undersøkt hvilke bakgrunnsfaktorer som spiller inn for elevenes opplevelse av læringsmiljøet. De har sett på kjønn, andel minoritetsspråklige elever, kommunestørrelse, skolestørrelse, lærertetthet, trinn og utdanningsprogram. Av disse har bare trinn og kjønn innvirkning på hvordan elevene har svart på de ulike læringsmiljøindeksene på Skoleporten. Det er ingen store endringer sammenliknet med tidligere elevundersøkelser.

Om Elevundersøkelsen 2018

En nettbasert spørreundersøkelse hvor elever fra 5. trinn til ut videregående skole får si sin mening om forhold som er viktige for læring og trivsel i skolen.

Obligatorisk for 7. trinn, 10. trinn og vg1. Frivillig å delta for øvrige trinn fra og med 5. trinn.

Gir lærere og rektorer informasjon om hvordan elevene opplever skolehverdagen, slik at skolen kan følge opp med riktige tiltak.

Rundt 447 000 elever svarte på undersøkelsen høsten 2018.

Utdanningsdirektoratet er ansvarlig for gjennomføringen av undersøkelsen, mens NTNU Samfunnsforskning er ansvarlig for analysene og rapporteringen.